

Sveaborg

NYHETSREV

SUOMENLINNA NEWSLETTER NRO 3 / 3 | 2009

SVEABORGS KANONER

Besök på Skanslandet

Minun Suomenlinnani (Mitt Sveaborg) – Lari Mäkijärvi

Ledare

Jaakko Antti-Poika DIREKTÖR,
FÖRVALTNINGSNÄMNDEN FÖR SVEABORG

Militärerna i fredsarbete

För över hundra år sedan förbättrade kejsarfurstendömet Ryssland nivån på fästningarna i Finska viken för att korrigera de svagheter man hade upptäckt under Krimkriget. Man förbättrade befästningsanläggningarna på öarna i närheten av Sveaborgs fästning och den militära användningen har fortgått fram till våra dagar. Då man uppför fästningar inverkar alltid utvecklingen inom vapentechnologin på fästningarnas användbarhet. Så är det också idag: mobilt och modernt materiel behöver inte längre befästade öar för sin funktion. Försvarsmakten har meddelat att man kommer att avstå från fyra militäröar utanför Helsingfors före år 2012.

Inom några år måste statsförvaltningen besluta om hur öarna i framtiden ska användas. Frågan utgör inte något direkt problem, Förststyrelsen äger öarna och Senatfastigheter byggnaderna på dem. Det är alltså frågan om ett beslut som hör samman med byggnadskultur: vill man reparera och renovera byggnaderna och fästningskonstruktionerna på samma sätt som man har gjort på Sveaborg eller låter man dem förfalla. Senatfastigheter har inte i egenskap av ett affärsverk som förvaltar statens fastighetstillgångar möjlighet att utföra ett omfattande underhåll eller en restaurering av ett byggnadsbestånd med låg lönsamhet.

Förvaltningsnämnden har meddelat att man är villig att överta förvaltningen av de här öarna och införliva dem i helheten Sveaborg, där de som naturliga delar, både fästningstekniskt och historiskt, hör hemma. Ett gott samarbete med Helsingfors öppna fängelse skulle göra det möjligt att genomföra en totalekonomisk renovering av konstruktionerna.

Skanslandets och Kungsholmens lägen alldeles i närheten av Helsingfors centrum gör att man gärna skulle se dem som rekreationsområden för stadsborna. På så sätt skulle Helsingfors stad och staten i samarbete också delta i finansieringen av renoveringen.

MTV3 och SUB fick inspiration inför hösten på Sveaborg

Fackmän inom medieförsäljning samlades på Tenaljen von Fersen i början av augusti. MTV3:s och Subs säljmöten ordnas regelbundet, tidigare har man hämtat inspiration bl.a. i omgivningarna kring Vanajanlinna. Närmare 100 personer fanns på plats.

Marknadsföringsplanerare Anni Rein berömmar de fungerande utrymmena. "Fersen var stämningsfull och rymlig. Vi fick också tillgång till utrymmen i byggnaden som lämpade sig för grupparbeten."

Samarbetet med försäljningssekreteraren fungerade också väldigt bra. "Jag kunde utan besvär avtala om användningen av platsen och personalen hjälpte till att planera

utrymmenas användning. Den tydliga planritning som jag fick på förhand över utrymmena och inredningen var till hjälp i mitt planeringsarbete och för anvisningarna till catering", sammanfattar Rein.

Fest- och konferenslokalernas Öppna dörrar

I Pirunkirkko festsal
tisdag 22.9 kl. 16–18 och
i Tenaljen von Fersen och
i Kvarnsalen tisdag 29.9 kl. 16–18.
Mer information: www.suomenlinna.fi

Männen bakom fästningen

Georg Magnus Sprengtporten (1740 - 1819)

Infanterigeneralens, greve Georg Magnus Sprengtportens, strategi var att skapa ett självständigt Finland med stöd av Ryssland. Som ung kadett arbetade han under Augustin Ehrensvärd som planerade fästningen Sveaborg.

År 1772 hjälpte han sin halvbror Jacob Magnus Sprengtporten överta Sveaborg samt övertala militären där att ge sitt stöd till kungen och störta ståndsväldet.

År 1786 övergick han i Rysslands tjänst och 1808 under Finska kriget var han i Finland rådgivare till de ryska truppernas överbefälhavare von Buxhoevden. Sprengtporten drog upp riktlinjerna för Rysslands första angrepp mot Finland i februari 1808. Dessutom har man spekulerat i att Sprengtportens självständighetstankar kunde ha fått fotfäste bland offi-

cerarna på Sveaborg och utgjort en faktor som ledde till att fästningen kapitulerade.

Från Lilla Östersvartö till Paradplan

Mitt Sveaborg

”Visst är Sjökrigsskolan en fantastisk plats att utföra sin militärtjänstgöring”, summerar Lari Mäkijärvi.

Intervjun utgör en del av tjänstgöringen för officerseleven, så istället för marinens stiliga permissionsuniform är han klädd i en prosaisk terrängdräkt.

Soldaterna har varit en del av Sveaborgs historia från byggnadsskedet fram till idag. Armén är fortfarande kvar på öarna, i Sjökrigsskolan på Lilla Östersvartö utbildas förutom kadetter också reservofficerare.

Beväringarna bor drygt tre månader på Sveaborg, en stor del av den här tiden går åt till läger och övningar på annat håll. Mäkijärvis utbildningsperiod på Sveaborg lider mot sitt slut.

Kasernen

Garnisonerna är ofta slutna samhällen på långt avstånd från bosättningscentra. På Sveaborg står soldaterna dock i nära kontakt med den övriga världen. Mäkijärvi, som tidigare har tjänstgjort i Obbnäs, anser därför också att Sveaborg är en exceptionell tjänstgöringsplats.

”Sveaborg är inte egentligen en brigad utan en krigsskola. Huvudsakligen utbildas dock kadetter i Sjökrigsskolan. Här finns inte några portar eller stängsel, stämningen

liknar den man hittar på universitetens campusområden. Ett särdrag utgörs av att man här enbart utbildar befäl. Gänget är litet, tätt sammanslutet och utvalt.”

Motion och lektioner

”Jag försökte byta en terrängdräkt som gått sönder vid ”tetsning” (stridsövning).

”Sveaborg är inte egentligen en brigad utan en krigsskola. Här finns inte några portar eller stängsel, stämningen liknar den man hittar på universitetens campusområden.”

Lagerförvaltaren bara skrattade och sade att ingen ”tetsar” på Sveaborg. Mäkijärvi berättar att man på Sveaborg främst får idrottsutbildning och går på lektioner. Förstås får de blivande officerarna också uppleva litet ”action”, beväringarna på Sveaborg övar mycket, bl.a. i Sandhamn.

Hela sjöfästningen hinner beväringarna ändå knappt se under sin tjänstgöringstid. ”Man kommer sällan bort från Lilla Östersvartö. På Paradplanen invid kyrkan görs drillar och där sker idrottsutbildningen, joggingturen kan man förstås springa var som helst. Också på fritiden idrottar vi

mycket, men visst besöker vi till exempel Gustavssvärd. Javisst, förstås också Siwa.”

Dessutom har Sjökrigsskolans lagerförvaltare Eero Lampinen ordnat rundturer för beväringarna, då man bekantar sig med, förutom de centralaste platserna, Sveaborgs museum. Mäkijärvi berättar att med hjälp av de här rundturena och rundvandringarna på eget initiativ hinner man få en relativt heltäckande bild av sjöfästningen, fastän man i samband med militärtjänstgöringen inte egentligen i övrigt behandlar Sveaborg.

Får vi fotografera?

Hur förhåller man sig då till beväringar på Sveaborg? Har invånarna och turisterna vant sig vid terräng- och sjömansdräkterna?

”På första maj hade vi terränglöpning och då fick vi vissa morgonkommentarer av första maj-firarna. För invånarna utgör vi förstås inget nytt men turisterna ser med stora ögon på våra Kalle Anka-dräkter. Vid färjstranden frågar människor oss allt som oftast om lov att fotografera. Drillarna på Paradplanen brukar också samla publik.”

Tjänstgöringen känns också speciell på grund av Sveaborgs unika historia. ”Traditionerna syns då man går här, de här öarna, vallarna och byggnaderna påminner om en lång militärhistoria som en del av tre olika riken”, avslutar Mäkijärvi.

Sveaborgs kanoner

”Sveaborg planerades som en artillerifästning”, inleder Jyri Paulaharju. ”Artilleriet innehade en absolut central plats i Ehrensvärds fästningsplaner.”

Paulaharju har forskat i kanoner och artillerier under tiotals år. Paulaharjus nyaste projekt är att redigera biografien över Vilho Nenonen, den främsta utvecklaren av det finländska artilleriet.

Den pensionerade artilleriöversten berättar om ändringar inom artilleriet från medlet av 1700-talet fram till andra världskriget. Artilleriets vapentekniska och taktiska utveckling har utgjort avgörande faktorer

också i fästningen Sveaborgs olika skeden och situationer.

Nordens Gibraltar

”Sveaborg var som sjöfästning otroligt starkt med tanke eldkraften, man talar om hundratals kanoner. Till exempel i flera berömda fästningar inom det brittiska imperiet fanns betydligt färre kanoner. Det här var läget i början av 1800-talet.”

”Kanonerna var på den tiden mynningsladdade och drickraften utgjordes av svartkrut. Förutom helmantlade kulor och

spränggranater ingick bland annat granatkarrescher, dvs. en granatkropp fylld med blykuler, samt sprängämnen i vapensortimentet. Kanonernas lavetter var byggda av trä med två eller fyra hjul. Lavettkonstruktionerna tillät inte alltför stora förhöjningar vilket ledde till att räckvidden blev relativt kort. Då man avfyra en mynningsladdad kanon flyttades hela vapnet bakåt och lavetten utsattes för största delen av rekylen, ingen liten sådan. Eldgivelsen krävde alltså en stadig och ändamålsenlig lavettkonstruktion”.

Paulaharju berättar att efter byggnadsskedet blev fästningens kanonmateriel på grund

av många orsaker verkligt brokigt. En inventering som genomfördes i slutet av 1700-talet visade att det fanns nästan 30 olika kanontyper på Sveaborg. På Gustafssvärd kan man idag se museiförklarade kanoner från Svenska tiden.

Artilleriets eldprov

Fästningen Sveaborg utsattes för första gången för ett verkligt eldprov under Finska kriget, då den ryska armén belägrade fästningen i början av år 1808. Det ryska tunga artilleriet, som bland annat hade eldstationer på Brunnssparkens klippor, sköt ett flertal gånger mot fästningen. Man svarade sällan på elden från fästningen.

”Artilleriet på Sveaborg var i början av kriget i dåligt skick, vapnen hade delvis inte underhållits och ett flertal lavetter hade murknat och kunde inte längre användas. Sveaborgs artilleri var i antal överlägset jämfört med belägrarnas, men utnyttjandet av särskilt det tunga artilleriet med stor räckvidd var passivt. I fästningen härskade också ett slag av apati inom utbildningen.”

Fästningens kommandant C. O. Cronstedt

”Sveaborg var som sjöfästning otroligt starkt med tanke eldkraften, man talar om hundratals kanoner. Till exempel i flera berömda fästningar inom det brittiska imperiet fanns betydligt färre kanoner.”

fattade beslutet att kapitulera då man inte inom en angiven tid fick den hjälp man begärt av moderlandet Sverige. Fästningen överläts åt ryssarna. Kommendantens beslut är omstritt, själv motiverade han beslutet bland annat med att det fanns alltför lite krut.

Paulaharju godtar inte förklaringen. ”Enligt bevarade dokument fanns det ännu rikligt med krut i krutkällarna, endast ca 10 % hade hunnit användas. Vad gäller eldkraften hade fästningen klarat av verkligt effektiva utbrytningar.”

Krimkriget som vattendelare

Efter att ryssarna hade övertagit fästningen och den autonoma tiden hade inletts, förnyade de nya ägarna ytterst lite det artilleri de hade ärvt av svenskarna.

Det internationella läget blev under medlet av 1800-talet spändare och det så kallade Krimkriget började. I augusti 1855 seglade en engelsk-fransk flotta in framför Sveaborg och inledde en bombning som ledde till stora skador på fästningen.

Läget var nu ett annat än under Finska kriget, fästningen hade inte några realistiska möjligheter till ett effektivt försvar. ”Räckvidden för Sveaborg kanoner var inte

nära på tillräcklig, jämfört med den allierade flottans tekniskt bättre artilleri. Den belägrande flottan klarade av att bilda rörliga eldstationer. Dessutom hade fienden tillgång till raketer som försämrade försvararnas stridsmoral.”

”Krimkriget var utan tvivel en vattendelare för fästningens artilleri. Vid tiden för bombningen bestod hela artilleriet av mynningsladdade kanoner. Genast efter Krimkriget genomfördes allmänt tre betydande förnyel-

ser inom artilleriet. Man övergick till ett räfflat rör som förbättrade ammunitionens bänstabilitet och på så sätt minskade ammunitionens spridning, på folkspråk blev träffsäkerheten bättre. Man tog i bruk ett rökfritt krut som ökade anslagskraften och räckvidden. Man konstruerade kanoner med bakladdare som förbättrade eldgivningshastigheten. Allt detta var möjligt för att man övergick från

giutjärnsrör för kanoner till stålrör som höll för högre gstryck.”

”Efter Krimkriget inleddes en modernisering av de närliggande öarna till fästningen Sveaborg och den tunga eldgivningens försvarscirklar flyttades utåt. I det här skedet kunde man igen på goda grunder tala om ett nytt Gibraltar”, konstaterar Paulaharju.

Finlands luftvärnsvagga

Den allmänna utvecklingen inom artilleriet betydde också en revolution för Sveaborg artilleri. De första kanonerna av nya modeller kom till fästningen i slutet av 1860-talet. I slutet av seklet omformades miljön på Gustafssvärd till vad den är idag.

Under första världskriget inleddes omfattande fästningsarbeten i Finland. Till följd av att artilleriet utvecklades flyttades Sveaborg försvarscirklar åter igen utåt då de yttre öarna i skärgården befästes. Också på fastlandet byggde man en omfattande försvarscirklar.

Efter kriget påbörjade man arbetet med att utveckla försvarsmakten för det självständiga Finland. Sveaborg innehade i detta hänseende en central plats. Bland annat föddes vapenslaget luftvärn här.

Under vinterkriget fanns det två fasta luftvärnsbatterier på Sveaborg, det ena på Gustafssvärd och det andra på Västersvärdö. Båda var en del av Helsingfors luftvärnssystem. Under tiden mellan vinterkriget och fortsättningskriget var batterierna obemannade men bemannades igen under fortsättningskriget.

”Batterierna var en viktig länk inom huvudstadens luftvärnssystem. På Vargön fanns bland annat den ena tyska fjärrbevakningsradaren som man 1943 fick till landet, dvs. Rajja. Sveaborg var på så sätt under krigstiden bas för både kustartilleriet och luftvärnet”, avslutar Jyri Paulaharju.

På Skanslandet efter en paus på femtio år

Vad kommer att hända med Skanslandet? Försvarsmakten har meddelat att man kommer att avstå från ön tidigast år 2010 och har inlett röjningen av den kringstridda ammunitionen till följd av den omfattande explosionsolyckan som inträffade år 1937. Vägarna är säkra men att röra sig fritt är förknippat med risker.

Ove Enqvist och Juha Alanen känner ön som sina egna bakfickor. Enqvist, som har disputerat i kustförsvarets områdesfrågor, arbetade under 1950-talet på ön i Försvarsmaktens tjänst. Alanen däremot arbetade som interimistisk lärare på

Juha Alanen i Skanslandets skola

Skanslandet åren 1960–1963. Enqvist har bjudit Alanen på besök till den ö han inte har besökt på nästan 50 år.

”5 mjölk, 44 smörknappar”

”Vi hade också nytta av att skolan befann sig på en militärö. Folkskolinspektören måste på förhand anhålla om tillstånd, vilket betydde att jag hann städa upp. Jag hade 16 elever och jag minns ännu namnet på varje elev. Vad det är tyst här, precis som om alla hade dött i pest”, funderar Alanen.

Skolan som togs i bruk 1960 ligger på en skyddad plats. Tiden har stannat inne i skolans lilla gymnastiksal. Gymnastikredskapen står ännu mitt på golvet, precis som om

eleverna hade lämnat skolan mitt under en gymnastiklektion. Skolans gamla bibliotek har tömts på böcker. Ove Enqvist hittar en förhandsbeställningslapp till K-butiken från 1970-talet. ”5 mjölk, 44 smörknappar”, läser Enqvist.

I skolan ordnades också annat än undervisning. ”Detta var stadens gest mot människorna på Skanslandet, nu fick de en möteslokal.”

Dödsdalen och den huvudlösa översten

Resan går vidare förbi en övergiven skrotbil mot Dödsdalen. Det skrämmande namnet har sin grund i den stora explosionsolyckan 1937 då 12 människor dog. Explosionen fick sin början i vapenlaboratoriet där man ovarsamt hanterade gamla ryska sprängladdningar. Byggnaden i rött tegel har byggts upp på nytt. På väggen finns en enkel minnesplatta.

”Vi hade också nytta av att skolan befann sig på en militärö. Folkskolinspektören måste på förhand anhålla om tillstånd, vilket betydde att jag hann städa upp.”

”Snart kommer vi till Alexandersbatteriet. Där har man en fantastisk utsikt mot det öppna havet. Men man bör akta sig för den huvudlösa översten”, säger Alanen skämtsamt.

Och utsikten är verkligen magnifik. Man påstår att Alexandersbatteriet är lika högt som Himmelsberget i Kottby.

På den här sidan ön finns batterier som byggdes av ryssarna. Enqvist berättar att många batterier moderniserades till och med ett par gånger. ”Det första skedet var jordvalarna. Sedan murade man med tegel eller stenar och slutligen ännu med betong.”

Den mångsidiga naturen har bevarats och utvecklats under Försvarsmaktens era. Längs med Samegränden klättrar vi upp till klippängen, i närheten av näckrosdammen växer ängsväxter. Växligheten på Skanslandet är ovanligt rik.

”Man borde ordna guidade rundturer här. Absolut. Ingen skillnad vem som ansvarar för dem. Om ön blir ett allmänt rekreationsområde, kommer den här fantastiska naturen att lida”, konstaterar Alanen.

Sveaborgs turistarrangörer presenterar sig

Hostel Suomenlinna övergick i början av år 2009 till föreningen Suomen Nuorisokeskus ry. Tio riksomfattande ungdomscentra öppnade en verksamhetspunkt i Helsingfors. Samtidigt byttes verksamhetsledaren och kontoret flyttades från Nurmes till Sveaborg. ”De första arbetsdagarna på Sveaborg kändes spännande. Som friluftsmänniska har jag njutit av resan med färja i alla väderförhållanden. Nu börjar jag lära mig tidtabellerna.” berättar Kaisa Pyhälä som i januari började arbeta som verksamhetsledare.

Hostel Suomenlinna resenärer och olika grupper. På årsnivå övernattar knappt 6 000 personer på hostlet, varav 20 % är skol- och ungdomsgrupper, 40 % övriga grupper och 40 % enskilda resenärer. ”Alla kunder är välkomna till oss”, säger Kaisa Pyhälä.

”Skolgrupperna invaderar hostlet under fyra månader före och efter sommarlovet. Lägerskolorna är skolarbete i enlighet med läroplanen och därför erbjuder vi grupperna bl.a. program som berör historia och natur. En bra planering och ett högklassigt förverkligande är A och O då det gäller skolbarn.”

Utanför lägerskolssäsongen finns det gott om plats för ryggsäcksresenärer och övriga grupper. Förmånliga priser för logi gör att huset också används för t.ex. möten inom olika organisationer. ”Vi vill utveckla tjänsterna på hostlet i ungdomscentrets anda och med respekt för husets historia. Det värmer hjärtat när man märker att också sveaborgarna är intresserade av och känner till hostlet”, säger Kaisa Pyhälä.

Hostel Suomenlinnas kontaktuppgifter
09 6847471, hostel@snk.fi
www.snk.fi/suomenlinna

Föreningen Suomen Nuorisokeskus ry:s verksamhetsledare Kaisa Pyhälä (ovan) och Hostel Suomenlinnas serviceansvariga Sinivuokko Koivula-Mbenba.

Evenemang på Sveaborg

23–25.10 Väkevä Viapori (Starka Sveaborg)

Sveaborgs stadsdelsevenemang omfattar ett mångsidigt och brokigt program: bl.a. musik, bildkonst, filmer och bastubad i Finlands största vedeldade bastu på Sjökrigsskolan. Musiker, konstnärer och hantverkare från Sveaborg visar upp sitt kunnande. www.vakevaviapori.net

7.11 Storfurstendömet Hembygdsdagar

Hundra år av Storfurstendömet musikhistoria på en dag. Sveaborgs ståndspersoners polonäser och menuetter, den multinationella allmogens toner och danser. Över tio forskande musiker från Sibelius-Akademins utbildningsprogram för folkmusik letar efter klingande svar på invecklade frågor. Studerande och lärare medverkar. Tenaljen von Fersen lördag kl. 14–21.

28–29.11 Julevenemang

Kung Gustav III och Wanha Warusväki (Helsingfors Gamla Wapenkår) öppnar julsången på lördag då kanonerna avfyras på färjstranden. Under evenemanget för hela familjen har besökarna möjlighet att göra inköp i Strandkasernens utställning Arts & Crafts, där det finns modern konst och lokala konsthantverkarens produkter till salu. Restaurangerna bjuder på

juldelikatesser, museerna och konsthantverkarnas rum håller öppet. I kyrkan arrangeras konserter och krubbutställning. Barnen kan bekanta sig med fästningstomtarna i Sveaborgsmuseet. Ytterligare information om programmet: www.suomenlinna.fi

28.12–6.1 Årskiftet på fästningen

I Sveaborgsmuseet finns berättelser och något att göra för hela familjen. Museets guider berättar om hur man förr i tiden firade jul på Sveaborg, barnen kan ta sig en titt på vad fästningstomtarna håller på med. Leksaksmuseet håller öppet 11–16 alla dagar. Guidade promenader ordnas dagligen på ryska och under veckosluten på engelska. Rundturerna startar vid Sveaborgscentret 13.30. 1.1 är platserna stängda och inga guidade rundturer ordnas.

UTGIVARE Sveaborgs förvaltningsnämnd
ANSVARIG REDAKTÖR Tuukka Hetemäki
LAYOUT Teerenhovi
BILDER Esko Jämsä, Deneb Pettersson,
Tiina Virolainen, Ove Enqvist
TRYCKERI Lönnberg Print Oy, 2009
ISSN 1458-1590

— 8 — Wiaporin walsfi.

Oi synttä mulle aina
Tuo muisto Wiaporin,
Kun surman suuhun syöksi
Min rakkain Kaarloni.

Kun julma oli luontonsa
Ja kylmä oli sydämmensä,
Kun hennoit jä welsjiltä riistää
Rakkaamman puoltajan.

Kun hennoit orwolfs heittä
Näin nuoren neitosen,
Kun hennoit surulla peittä
Sen palawan rakkauden.

Ja se tie löy mulle kalmistoon
Missä lepää mun Kaarloni,
Ja se sydän surua kantaa
Mitä kyyneliä kastettu on.

Wiffeli 1911, Työvä. SanomaL. ja Kirjap.o. t. t. L.

Utställningar

Till och med 31.12.2009	Kapitulationen – C.O. Cronstedts svåra vår 1808, Sveaborgsmuseet
24.7–30.9	Ryssgubbe, snårvinda och sandvita, Sveaborgsmuseet
20.11–6.12	Silversmeden och konstmagistern Pekka Koponens fågelskulpturer, Bastion Härleman
24.9–18.10	Ljus och mörker: Kristiina Parviainen, Minja Revonkorpi, Aino Ulmanen, Anniina Vainionpää. Målningar och monotypier, Galleri Strandkasernen
22.10–22.11	Jouni Airaksinen, Marja Kolu. Skulpturer och installationer, Galleri Strandkasernen
28–29.11	Sveaborg Arts & Crafts, Galleri Strandkasernen
3.12.2009–3.1.2010	11/111 – Utställning av Jyväskylän Taiteilijaseura, Galleri Strandkasernen

Evenemang

5.9–30.5	Vinterguidning på engelska
22.9 och 29.9	Öppna dörrar i festsalarna kl. 16–18
23–25.10	Väkevä Viapori (Starka Sveaborg)
7.11	Storfurstendömet's Hembyggsdagar
28–29.11	Julevenemang
28.12–6.1	Årskiftet på fästningen
28.12–6.1	Vinterguidning på ryska (inte 1.1)

Guidade rundvandringar

Under vintersäsongen ordnas guidade rundvandringar på engelska under veckoslut lö-sö 5.9.2009–30.5.2010 samt dagligen på ryska 28.12–6.1 (inte 1.1).

Rundvandringarna som tar en timme startar vid Sveaborgscentret kl. 13.30.

Biljetter till rundvandringarna säljs i Sveaborgscentret: vuxna 7 e, barn 3 e, fritt inträde med Helsingfors-kortet.

28–29.11 Sveaborgs Julevenemang

SUOMENLINNA VISITOR CENTRE

öppet fram till 30.9. dagligen 10–18
Sveaborgs förvaltningsnämnd
Sveaborg C 74, 00190 Helsingfors

Turistinformation, tfn (09) 684 1880,
info@suomenlinna.fi
www.suomenlinna.fi